

Broj: 489-16-PŽS-6/16
Dana, 22.04.2016.godine

Vlada Republike Srpske
Ministarstvo prosvjete i kulture
n/r ministra, gđin Dane Malešević

PREPORUKA: Podrška u nastavi djece sa smetnjama u razvoju

Poštovani,

Jednim brojem prijava-žalbi roditelja djece sa smetnjama u razvoju, ukazuje se na povrede prava djece u obrazovnom sistemu, a u vezi sa angažovanjem asistenta u nastavi. Roditelji navode, da bez obzira što se nalazom i mišljenjem stručne komisije za procjenu potreba i usmjeravanju djece sa smetnjama u razvoju između ostalog predlaže i podrška asistenta u nastavi, djeca takvu podršku ne mogu ostvariti.

S tim u vezi Ombudsman za djecu je Ministarstvu prosvete i kulture dana 19.10.2012.godine, uputio preporuku,¹ kojom se između ostalog navodi:

Inkluzivno obrazovanje podrazumijeva uključivanje djece sa smetnjama u razvoju u redovna odjeljenja. Uvođenje asistenta u nastavi ima za cilj da olakša integraciju učenika, da pruži potrebnu pomoć djetetu sa smetnjama u razvoju, ali i nastavniku i čitavom razredu, kako bi njegovo obrazovanje u redovnom razredu bilo što manje stresno prije svega za tog učenika, ali i za druge učenike, nastavnike i roditelje. Uvođenje asistenta u nastavi doprinosi kvalitetnijem inkluzivnom obrazovanju i ostvarivanju prava djece uključenim u taj proces.

Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju, Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju kao i Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju ne utvrđuju ni pravo djeteta na asistenta u nastavi, ni obavezu vaspitno-obrazovne ustanove na angažovanje lica za asistenta u nastavi.

Pravilnik o vaspitanju i obrazovanju djece s posebnim obrazovnim potrebama u osnovnim i srednjim školama² u članu 5. utvrđuje da će Vlada planirati projekte zapošljavanja asistenata u redovna odjeljenja.

Ni jedan normativni akt ne utvrđuje šta su ovlaštenja asistenta, je li on personalni ili pedagoški asistent ili pomoćnik u nastavi, šta su njegove obaveze i odgovornosti, je li on u radnom odnosu i po kom osnovu i pod kojim uslovima-osim što član 5. utvrđuje da to mogu biti studenti završnih godina pedagoških akademija/fakulteta, svršeni učenici učiteljskih škola, nastavnici koji se pripremaju za polaganje stručnog ispita, lica na civilnom služenju vojnog roka, a koja su stručnjaci u toj oblasti.

O potrebi angažovanja asistenata u nastavi saglasni su i roditelji i škole i socijalni sektor i stručne komisije koje svojim nalazom i mišljenjem takvu podršku predlažu djetetu.

¹ Preporuka Ministarstvu prosvjete i kulture broj:1472-28-PŽS/12 od 19.10.2012.godine

² "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 85/04

Međutim, nepostojanje jasnih i definisanih pravila i procedura za angažovanje asistenta u nastavi problem je i za škole i za roditelje, i za angažovane asistente, a posledice uvijek snose djeca.

Na preporuku Ombudsmana za djecu, obavijestili ste nas odgovorom broj 07.020/610-1301/12 od 30.10.2012. godine da Ministarstvo prosvjete i kulture u saradnji sa Republičkim pedagoškim zavodom sprovodi inkluziju u školama kroz projekat mobilnih timova, i da su do sada zbog nedostatka finansijskih sredstava finansirani samo asistenti za učenike sa autizmom, te da je u saradnji sa Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite **u toku izrada novog pravilnika** o vaspitanju i obrazovanju učenika sa smetnjama u psihofizičkom razvoju u osnovnim školama, koji bi trebao da definiše pitanja asistenata za učenike sa smetnjama u razvoju.

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite dana 12.novembra 2012.godine donijelo je Pravilnik o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 117/12).

Novi Pravilnik o vaspitanju i obrazovanju djece s posebnim obrazovnim potrebama nikada nije donesen.

Pravilnik o vaspitanju i obrazovanju djece s posebnim obrazovnim potrebama u osnovnim i srednjim školama iz 2004. godine nije odgovor na potrebe djece ni potrebe obrazovnog sistema u ovoj oblasti, ne reguliše sva potrebna pitanja, a pojedine njegove odredbe su praktično neprimjenjive, posebno u dijelu ko može pružati pomoć i podršku u obrazovanju djece sa smetnjama u razvoju, član 5.stav 5., jer su u praksi angažovani potpuno drugi profili stručnjaka od onih definisanih Pravilnikom.

S obzirom da pitanje angažovanja asistenata u nastavi za djecu sa smetnjama u razvoju nije normativno uređeno iako je ono za određenu kategoriju djece i po pojedinačno podnesenim zahtjevima osigurano,

Ombudsman za djecu, u skladu sa članom 9. Zakona o ombudsmanu za djecu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 103/08 i 70/12), p r e d l a ž e:

Ministarstvu prosvjete i kulture,

- **preduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti radi otklanjanja situacija koje dovode do povrede prava djece u obrazovnom sistemu, na način da pitanje angažovanja asistenata u nastavi normativno uredi, tako da se definiše, koja djeca i pod kojim uslovima mogu ostvariti pomoć i podršku asistenata u obrazovnom sistemu, te koja lica i pod kojim uslovima i sa kakvim ovlaštenjima mogu pružati tu pomoć i podršku,**
- da u roku od 30 dana obavijestite Instituciju o mjerama koje ste preduzeli.

S poštovanjem,

Ombudsman za djecu Republike Srpske
dr Nada Grahovac

